

OPRACOWANIE

ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

W dniu 12 marca 2022 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Celem ustawy jest stworzenie szczególnej regulacji prawnej zapewniającej doraźną podstawę prawną do legalnego pobytu obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i wjechali, posiadając stosowne uprawnienie wjazdowe, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie skierowane jest do adwokatów i radców prawnych udzielających pomocy prawnej osobom dotkniętym wojną na Ukrainie.

Autorzy opracowania:

Adwokat Karolina Kubista

Radca prawny Paulina Biskup

Spis treści

PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	4
ANALIZA NOWYCH REGULACJI PRAWNYCH	5
ZAKRES ZASTOSOWANIA USTAWY	5
LEGALIZACJA POBYTU	5
<i>Okres legalnego pobytu</i>	5
<i>Brak rejestracji wjazdu na terytorium RP przez Straż Graniczną</i>	7
<i>Wniosek o nadanie numeru PESEL</i>	7
<i>Profil zaufany</i>	9
<i>Zezwolenie na pobyt czasowy</i>	9
<i>Przedłużenie ważności wizy krajowej</i>	10
<i>Przedłużenie ważności pozwolenia na pobyt czasowy</i>	11
<i>Zobowiązanie obywatela Ukrainy do powrotu</i>	11
<i>Termin dobrowolnego powrotu</i>	12
<i>Przedłużenie ważności dokumentów obywateli Ukrainy</i>	12
<i>Przedłużenie okres pobytu na podstawie wizy Schengen, wizy, dokumentu pobytowego, ruchu bezwizowego</i>	12
<i>Wjazd na podstawie art. 32 ustawy o cudzoziemcach</i>	13
LEGALIZACJA PRACY OBYWATELI UKRAINY	13
<i>Powierzenie wykonywania pracy</i>	13
<i>Praca bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę</i>	14
<i>Rejestracja obywatela Ukrainy jako osoby bezrobotnej</i>	14
<i>Prowadzenie działalności gospodarczej przez obywatela Ukrainy</i>	14
POMOC „MATERIALNA” DLA OBYWATELI UKRAINY	15
<i>Fotografia</i>	15
<i>Pomoc doraźna udzielana przez Wojewodę</i>	15
<i>Środki pomocy przewidziane dla osób przyjmujących obywateli Ukrainy</i>	16
<i>Świadczenia przewidziane dla obywateli Ukrainy</i>	16
<i>Żłobki i kluby dziecięce</i>	17
<i>Świadczenia pomocy społecznej</i>	18
<i>Jednorazowe świadczenie pieniężne</i>	18
<i>Bezpłatna pomoc psychologiczna</i>	19
<i>Opieka medyczna</i>	19
<i>Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym</i>	19

MAŁOLETNI OBYWATELE UKRAINY	20
<i>Opiekun tymczasowy</i>	20
<i>Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka</i>	22

Podstawa prawna opracowania

1. Ustawa z dnia 9 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zwana dalej specustawą dla Ukrainy;
2. Uzasadnienie projektu ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zwany dalej projektem specustawy dla Ukrainy;
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.), zwana dalej: u.U.C.O.T.R.P.;
4. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.), zwana dalej u.O.C.;
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.), zwana dalej: uPZiIRP.

Analiza nowych regulacji prawnych

Zakres zastosowania ustawy

art. 1 ust. 1 i 2 specustawy dla Ukrainy

Ustawa określa szczególne zasady zalegalizowania pobytu:

1. Obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP **bezpośrednio z terytorium Ukrainy** w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa;
2. obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. osoby nieposiadającej obywatelstwa Ukrainy, a będącej małżonkiem obywatela Ukrainy, o ile osoba ta przybyła na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa.

Legalizacja pobytu

Okres legalnego pobytu

Art. 2 specustawy dla Ukrainy

Pobyt obywatela Ukrainy, który spełnia wymogi określone w art. 1 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, a określone powyżej, który wjechał legalnie na terytorium RP w okresie od 24 lutego 2022 r. do dnia, który zostanie określony przez Radę Ministrów w rozporządzeniu i deklaruje zamiar pozostania na terytorium RP, uznaje się za legalny w **okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r.** (zwany dalej obywatelem Ukrainy, którego pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy).

Za legalny uznaje się również pobyt dziecka urodzonego na terytorium RP przez matkę, która spełnia wymogi określone powyżej, w okresie dotyczącym matki.

Uprawnienie do przebywania na terytorium RP na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy jest niezależne od innych uprawnień do wjazdu i pobytu na terytorium RP wynikających z przepisów prawa (art. 11 ust. 1 specustawy dla Ukrainy)

Natomiast wyjazd obywatela Ukrainy z terytorium RP na okres **powyżej 1 miesiąca pozbawia go uprawnienia do przebywania na terytorium RP w okresie 18 miesięcy na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy** (art. 11 ust. 2 specustawy dla Ukrainy).

Pobyt obywatela Ukrainy, posiadającego Kartę Polaka, który opuścił Ukrainę w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a następnie przybył legalnie na terytorium RP do dnia, który zostanie określony przez Radę Ministrów w rozporządzeniu i deklaruje zamiar pozostania na terytorium RP, uznaje się za legalny w **okresie 18 miesięcy licząc**

od dnia 24 lutego 2022 r. Do członków rodziny obywatela Ukrainy posiadającego Kartę Polaka, przepisy specustawy dla Ukrainy stosuje się odpowiednio (art. 2 ust. 3 specustawy dla Ukrainy).

W ocenie autorów opracowania, obywatel Ukrainy posiadający Kartę Polaka może przyjechać na terytorium RP również z innego kraju, a nie bezpośrednio z terytorium Ukrainy.

Powyższa regulacja nie znajdzie zastosowania do obywateli Ukrainy:

1. posiadających:
  - a) zezwolenie na pobyt stały;
  - b) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej;
  - c) zezwolenie na pobyt czasowy;
  - d) status uchodźcy;
  - e) ochronę uzupełniającą;
  - f) zgodę na pobyt tolerowany,
2. którzy:
  - a) złożyli w Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w imieniu których takie wnioski zostały złożone;
  - b) zadeklarowali zamiar złożenia wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 28 ust. 1 lub art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 i 1918 oraz z 2022 r. poz. ...) lub których takie deklaracje zamiaru dotyczą.

Z chwilą wycofania przez obywatela Ukrainy wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub deklaracji o zamiarze złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, regulacja określona w art. 2 ust.1 specustawy dla Ukrainy, **znajdzie zastosowanie do tego obywatela Ukrainy.**

Obywatela Ukrainy, którego pobyt jest legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy uznaje się za osobę korzystającą w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej w rozumieniu art. 106 ust. 1 u.U.C.O.T.R.P. Przysługują mu uprawnienia określone w specustawie dla Ukrainy.

Natomiast:

1. do ochrony czasowej, z której korzysta Obywatel Ukrainy, którego pobyt jest legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, nie stosuje się przepisów rozdziału 3 działu III u.U.C.O.T.R.P., czyli działu dotyczącego ochrony czasowej cudzoziemców;
2. danych Obywatela Ukrainy, którego pobyt jest legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, nie umieszcza się w rejestrze spraw o udzielenie ochrony czasowej.

Brak rejestracji wjazdu na terytorium RP przez Straż Graniczną

Art. 3 ust. 1 specustawy dla Ukrainy

Jeżeli podczas kontroli granicznej, komendant placówki Straży Granicznej nie zarejestrował obywatela Ukrainy, to Komendant Główny Straży Granicznej rejestruje pobyt obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na jego wniosek, o którym mowa w art. 4 ust. 1 specustawy dla Ukrainy [wniosek o nadanie numeru PESEL].

Wniosek należy złożyć **nie później niż 60 dni od dnia wjazdu na terytorium RP**.

Komendant Główny Straży Granicznej prowadzi w systemie teleinformatycznym Straży Granicznej rejestr obywateli Ukrainy, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy oraz którzy złożyli wniosek, o którym mowa w art. 4 ust. 1. Specustawy dla Ukrainy [wniosek o nadanie numeru PESEL].

Dane w rejestrze są umieszczane w terminie 30 dni od dnia przekazania przez organ gminy informacji o złożeniu wniosku, o którym mowa w art. 4 ust. 1. Specustawy dla Ukrainy [wniosek o nadanie numeru PESEL].

Wniosek o nadanie numeru PESEL

art. 4 specustawy dla Ukrainy

Obywatel Ukrainy którego pobyt jest legalny, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, może złożyć wniosek o nadanie numeru PESEL w dowolnym organie wykonawczym gminy na terytorium RP.

Wymogi wniosku:

1. musi zostać złożony osobiście w siedzibie organu gminy;
2. musi zostać złożony na piśmie,
3. musi zostać wypełniony przez wnioskodawcę albo przez pracownika organu na podstawie danych podanych przez wnioskodawcę;
4. musi zostać opatrzony własnoręcznym, czytelnym podpisem.

W imieniu osób nieposiadającej zdolności do czynności prawnych lub posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych wniosek może złożyć:

1. jeden z rodziców;
2. opiekun;
3. kurator;
4. opiekun tymczasowy, o którym mowa w art. 25 specustawy dla Ukrainy;
5. osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

Osoba, która ukończyła 12 rok życia własnoręcznie podpisuje wniosek o nadanie numeru PESEL.

Do wniosku o nadanie numeru PESEL załącza się fotografię, spełniającą wymogi fotografii dołączanej do wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Co do zasady podczas składania wniosku, pobiera się od osoby, której wniosek dotyczy odcisk palców.

Wyjątek dotyczy osoby:

1. która nie ukończyła 12. roku życia;
2. od której chwilowo fizycznie nie jest możliwe pobranie odcisków któregośkolwiek z palców;
3. od której pobranie odcisków palców jest fizycznie niemożliwe.

Potwierdzenie tożsamości przez organ następuje na podstawie:

1. dokumentu podróży,
2. Karty Polaka lub
3. innego dokumentu ze zdjęciem umożliwiającemu ustalenie tożsamości,
4. w przypadku osób, które nie ukończyły 18. roku życia, również dokumentu potwierdzającego urodzenie.

Możliwe jest potwierdzenie tożsamości na podstawie dokumentu unieważnionego, jeżeli umożliwia on ustalenie tożsamości osoby.

W przypadku braków dokumentów, potwierdzenie tożsamości następuje na podstawie złożonego oświadczenia.

Kopię dokumentu na podstawie, którego ustalono tożsamość, lub oświadczenie, przechowuje organ gminy wraz z wnioskiem.

Odmowa nadania numeru PESEL nastąpi w przypadku, gdy:

1. fotografia załączona do wniosku nie spełnia wymagań określonych w art. 29 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych;
2. nie zostały pobrane odciski palców, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 9 (kiedy można odstąpić od ich pobrania);
3. potwierdzenie tożsamości nastąpiło na podstawie oświadczenia, o którym mowa w ust.13, a w wyniku weryfikacji, o której mowa w ust.14 (weryfikacja danych w rejestrze prowadzonym przez Komendanta Straży Granicznej), ustalono, że w rejestrze, o którym mowa w art. 3 ust. 3, zamieszczono serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy.

Od decyzji odmownej nie służy odwołanie.

Minister właściwy do spraw informatyzacji udostępni w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej **wzór wniosku**.

W sprawach dotyczących numeru PESEL nieuregulowanych ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

Ważne: zgodnie z komunikatem Ministra Cyfryzacji z dnia 12 marca 2022 r. termin powszechnego uruchomienia obsługi wniosków o nadanie numeru PESEL ustanawia się **na dzień 16 marca 2022 r.**

Profil zaufany

Art.9 specustawy dla Ukrainy

Gdy wniosek o nadanie numeru PESEL zawiera adres poczty elektronicznej, numer telefonu oraz zgodę na potwierdzenie profilu zaufanego, minister właściwy do spraw informatyzacji automatycznie potwierdza profil zaufany dla osoby wnioskującej.

Identyfikator użytkownika profilu zaufanego jest tworzony automatycznie, w sposób ustalony przez ministra właściwego do spraw informatyzacji i przekazywany osobie wnioskującej:

- 1) na adres poczty elektronicznej podany we wniosku o nadanie numeru PESEL lub
- 2) w postaci wydruku potwierdzenia utworzenia profilu zaufanego.

Jednorazowe hasło umożliwiające aktywację profilu zaufanego przez wnioskodawcę jest wysyłane na numer telefonu komórkowego podany we wniosku.

Ustalenie tożsamości osoby wnioskującej o potwierdzenie profilu zaufanego następuje na podstawie:

1. dokumentu podróży,
2. Karty Polaka lub
3. innego dokumentu ze zdjęciem umożliwiającego ustalenie tożsamości,
4. w przypadku osób, które nie ukończyły 18. roku życia, również dokumentu potwierdzającego urodzenie.

Możliwe jest potwierdzenie tożsamości na podstawie dokumentu unieważnionego, jeżeli umożliwia on ustalenie tożsamości osoby.

W przypadku braków dokumentów, potwierdzenie tożsamości następuje na podstawie złożonego oświadczenia.

Dane mogą zostać wprowadzone do rejestru, o którym mowa w art. 6 ust. 1 [rejestr obywateli Ukrainy, którym nadano numer PESEL, prowadzony przez Ministra właściwego do spraw informatyzacji] na podstawie dokumentów nieprzetłumaczonych na język polski.

Zezwolenie na pobyt czasowy

Art. 38 specustawy dla Ukrainy

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt jest lub był uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, udziela się, na jego wniosek, zezwolenia na pobyt czasowy.

Do zezwolenia na pobyt czasowy w zakresie nieuregulowanym specustawą dla Ukrainy stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Zezwolenie na pobyt czasowy udziela się jednorazowo na okres 3 lat, licząc od dnia wydania decyzji.

Do określenia okresu, na jaki udziela się zezwolenia, stosuje się art.57 §3a ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Odmowa udzielenia obywatelowi Ukrainy zezwolenia na pobyt czasowy następuje gdy:

1. wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa, lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
2. obowiązuje wpis danych obywatela Ukrainy do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
3. obywatel Ukrainy złożył wniosek o udzielenie tego zezwolenia z uchybieniem terminu maksymalnego, o którym mowa w ust. 7 – wniosek może zostać złożony nie wcześniej niż po upływie 9 miesięcy od dnia wjazdu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 [dnia wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium RP] a nie później niż w okresie 18 miesięcy od dnia 24 lutego 2022 r. Wniosek złożony przed upływem 9 miesięcy od dnia wjazdu wojewoda pozostawia bez rozpoznania.

W postępowaniu o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy rozpatruje się jedynie czy pobyt obywatela Ukrainy jest lub był legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, oraz czy nie zachodzą powyższe trzy przesłanki uzasadniające odmowę wydania pozwolenia na pobyt czasowy.

Pozwolenie na pobyt czasowy może zostać cofnięte, gdy wystąpiła jedna z okoliczności wskazanych w pkt. 1-2 powyżej.

Pozwolenia na pobyt czasowy udziela wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy w dniu złożenia wniosku.

Ważne: zmiana miejsca pobytu obywatela Ukrainy nie wpływa na właściwość miejscową wojewody.

Decyzja wojewody w sprawie udzielenia lub cofnięcia zezwolenia na pobyt czasowy, **jest ostateczna**. Przepisu art. 22 ust. 2 u.O.C. nie stosuje się [nie przysługuje odwołanie do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców].

Przedłużenie ważności wizy krajowej

art. 42 ust. 1- 4 specustawy dla Ukrainy

Z mocy prawa przedłużeniu do dnia 31 grudnia 2022 r. uległy okres pobytu na podstawie wizy krajowej i okres ważności wizy krajowej wydanej w stosunku do obywatela Ukrainy, którego ostatni dzień pobytu na terytorium RP przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r.

W dokumencie podróży obywatela Ukrainy nie umieszcza się nowej naklejki wizowej.

Ważne: Wiza krajowa w okresie przedłużenia okresu pobytu oraz okresu ważności nie uprawnia do przekraczania granicy.

Powyższej regulacji nie stosuje się do kierowcy będącego obywatelem Ukrainy wykonującego międzynarodowy transport drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 180 i 209) lub niezarobkowy międzynarodowy przewóz drogowy w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej ustawy.

Przedłużenie ważności pozwolenia na pobyt czasowy

Art. 42 ust. 5 specustawy dla Ukrainy

Z mocy prawa, do dnia 31 grudnia 2022 r. ulegała przedłużeniu ważność udzielonego obywatelowi Ukrainy zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli ostatni dzień ważności zezwolenia przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r.

Zobowiązanie obywatela Ukrainy do powrotu

Art. 42 ust.6 specustawy dla Ukrainy

Jeżeli obywatel Ukrainy, zobowiązany jest do opuszczenia terytorium RP z powodu wydania w stosunku do niego decyzji:

1. o odmowie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, decyzja o umorzeniu postępowania w tych sprawach lub decyzja o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
2. o odmowie nadania mu statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub
3. o cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych

a 30 dniowy termin do opuszczenia terytorium RP przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022r., **ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.**

W okresie, na który termin został przedłużony, nie stosuje się przepisów:

1. art. 99 ust. 1 pkt 9 u.O.C. uprawniającego do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 u.O.C.
2. art. 196 ust. 1 pkt 5 u.O.C. uprawniającego do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 u.O.C.

3. oraz art. 213 ust. 1 pkt 6 u.O.C. uprawniającego do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 u.O.C.

Termin dobrowolnego powrotu

Art. 42 ust. 7 specustawy dla Ukrainy

Jeżeli termin dobrowolnego powrotu, o którym mowa w art. 315 ust. 1 u.O.C. (w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji), określony w decyzji wydanej wobec obywatela Ukrainy, przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., **ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.**

W okresie, na który termin został przedłużony, nie stosuje się przepisów art. 99 ust. 1 pkt 8, art. 196 ust. 1 pkt 4 oraz art. 213 ust. 1 pkt 5 u.O.C. (czyli odpowiednio jak wyżej nie stosuje się przepisów uprawniających do odmowy wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE).

Przedłużenie ważności dokumentów obywateli Ukrainy

Art. 42 ust.8 – 10 specustawy dla Ukrainy

Jeżeli ostatni dzień okresu ważności:

- 1) kart pobytu,
- 2) polskich dokumentów tożsamości obywatela Ukrainy,
- 3) dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”

– wydanych obywatelom Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., **ulega on przedłużeniu z mocy prawa o okres 18 miesięcy.**

Przedłużenie okresu ważności dokumentów, nie stanowi podstawy do wydania lub wymiany tych dokumentów.

Karta pobytu w okresie, na jaki uległ przedłużeniu okres jej ważności nie uprawnia do przekraczania granicy.

Przedłużenie okres pobytu na podstawie wizy Schengen, wizy, dokumentu pobytowego, ruchu bezwizowego

Art. 42 ust. 11 specustawy dla Ukrainy

Jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski,
- 2) na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,

3) na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn. zm.6)), wydanego przez właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru,

4) w ramach ruchu bezwizowego

– przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a pobyt ten rozpoczął się przed tym dniem, **jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny przez okres 18 miesięcy.**

Wjazd na podstawie art. 32 ustawy o cudzoziemcach

Art. 43 i 44 specustawy dla Ukrainy

Pobyt obywatela Ukrainy, któremu komendant placówki Straży Granicznej na odcinku granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Ukrainą zezwolił na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 32 ust. 1 u.O.C. uznaje się za legalny **przez okres 18 miesięcy.**

Komendant Główny Straży Granicznej może umieścić dane dotyczące obywatela Ukrainy, któremu zezwolił na wjazd na terytorium RP na podstawie art. 32 u.O.C., w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego przez Radę Ministrów, w rejestrze, o którym mowa w art. 428 ust. 1 pkt 1 lit. a u.O.C. [rejestry osób którym udzielono zezwolenia na wjazd, o którym mowa w art. 32 ust. 1 u.O.C.] w terminie 30 dni od dnia, w którym zezwolono mu na wjazd.

Legalizacja pracy obywateli Ukrainy

Powierzenie wykonywania pracy

Art. 22 specustawy dla Ukrainy

Specustawa dla Ukrainy rezygnuje z konieczności rejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

W stosunku do obywateli Ukrainy,:

1. których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy lub,
2. którzy są obywatelami Ukrainy przebywającymi legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

podmiot powierzający wykonywanie pracy **powiadomią w terminie 14 dni od dnia podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy** powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę lub miejsce zamieszkania podmiotu o powierzeniu wykonywania pracy temu obywatelowi.

Ważne: Powiadomienie następują za pośrednictwem systemu teleinformatycznego – praca.gov.pl.

Od obywatela Ukrainy pracodawca musi pobrać następujące dane:

1. imię (imiona) i nazwisko;
2. datę urodzenia;
3. płeć;
4. Obywatelstwo;
5. rodzaj, numer i serię dokumentu podróży lub innego dokumentu stwierdzającego lub pozwalającego ustalić tożsamość oraz państwo, w którym wydano ten dokument;
6. numer PESEL – o ile został nadany.

Ważne: Minister właściwy do spraw pracy może określić, w drodze rozporządzenia, liczbę obywateli Ukrainy, którym podmiot powierzający wykonywanie pracy może powierzyć wykonywanie pracy, ustaloną w stosunku do liczby wszystkich osób, którym ten podmiot powierza wykonywanie pracy.

Praca bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę

Art. 39 specustawy dla Ukrainy

Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 38 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

Rejestracja obywatela Ukrainy jako osoby bezrobotnej

Art. 22 ust 6 specustawy dla Ukrainy

Obywatel Ukrainy,;

1. którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy lub,
2. który jest obywatelem Ukrainy przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

może zarejestrować się oraz zostać uznany jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 [bezrobotny] albo 22 [poszukujący pracy] uPZiIRP.

Do obywateli Ukrainy, nie stosuje się warunku określonego w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. b uPZiIRP, tj. warunku nieukończenia 60 lat w odniesieniu do kobiety lub 65 lat w odniesieniu do mężczyzny.

Prowadzenie działalności gospodarczej przez obywatela Ukrainy

Art. 23 specustawy dla Ukrainy

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny:

1. na podstawie specustawy dla Ukrainy,
2. ustawy o cudzoziemcach,

mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na takich samych zasadach jak obywatele polscy, pod warunkiem uzyskania przez obywatela Ukrainy numeru PESEL.

W przypadku gdy pobyt obywatela Ukrainy na terytorium RP przestanie być legalny przedsiębiorca podlega wykreśleniu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Pomoc „materialna” dla obywateli Ukrainy

Fotografia

Art. 5 specustawy dla Ukrainy

Specustawa dla Ukrainy przewiduje, że organy gminy będą uprawnione do zapewnienia obywatelom Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został uznany za legalny, możliwość nieodpłatnego wykonania fotografii, którą należy dołączyć do wniosku o nadanie numeru PESEL.

Pomoc doraźna udzielana przez Wojewodę

Art. 12 specustawy dla Ukrainy

Wojewoda może zapewnić obywatelom Ukrainy:

1. zakwaterowanie;
2. całodienne wyżywienie zbiorowe;
3. transport do miejsc zakwaterowania, pomiędzy miejscami zakwaterowania lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców;
4. bezpłatny przejazd środkami transportu publicznego oraz specjalistycznym transportem przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością;
5. środki czystości i higieny osobistej oraz innych produktów.

Środki pomocy przewidziane dla obywateli Ukrainy będą im udzielane przez okres nie krótszy niż przez 2 miesiące od dnia pierwszego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Środki pomocy o których mowa powyżej, dla obywateli Ukrainy mogą zapewnić również:

- inne organy administracji publicznej;
- jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- inne organy władzy publicznej;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- związek jednostek samorządu terytorialnego;
- związek metropolitalny.

Środki pomocy przewidziane dla osób przyjmujących obywateli Ukrainy.

Art. 13 specustawy dla Ukrainy

Na podstawie umowy zawartej z gminą, każdemu podmiotowi, w szczególności osobom prowadzącym gospodarstwo domowe, które zapewniają zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, może zostać przyznane świadczenie pieniężne na okres nie dłuższy niż 60 dni. Gmina w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przedłużyć okres wypłaty świadczenia.

Określenie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego oraz warunki jego przyznawania i przedłużania jego wypłaty nastąpi w rozporządzeniu wydanym przez Radę Ministrów.

Wniosek o przyznanie świadczenia powinien zawierać:

1. imię i nazwisko albo nazwę składającego wniosek;
2. PESEL lub NIP składającego wniosek;
3. wskazanie okresu, na jaki zapewniono zakwaterowanie oraz liczby osób przyjętych do zakwaterowania;
4. imię i nazwisko osoby przyjętej do zakwaterowania i PESEL, jeżeli posiada;
5. oświadczenie składającego wniosek o zapewnieniu zakwaterowania i wyżywienia;
6. numer rachunku płatniczego, na który wypłacane będzie świadczenie;
7. oświadczenie składającego wniosek pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe;
8. adres miejsca pobytu osób przyjętych na zakwaterowanie;
9. adres poczty elektronicznej i numer telefonu składającego wniosek;
10. oświadczenie, że za osobę przyjętą do zakwaterowania na wskazany okres nie wypłacono już świadczenia;
11. oświadczenie podmiotu składającego wniosek, że za okres wskazany w pkt 3 nie otrzymano dodatkowego wynagrodzenia, w tym za wynajmem.

Świadczenia przewidziane dla obywateli Ukrainy.

Art.26 specustawy dla Ukrainy

Obywatelom Ukrainy, którego pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, przysługuje prawo do:

1. świadczeń rodzinnych (zasitek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne, zapomoga wypłacana przez gminy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskie);

2. świadczenia wychowawczego, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. świadczenia dobry start, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
4. rodzinnego kapitału opiekuńczego, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
5. dofinansowania obniżenia opłat rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub dziennego opiekuna.

Zasady przyznawania świadczeń:

- świadczenia przyznawane są na zasadach i w trybie przewidzianych w ustawach regulujących przyznawanie poszczególnych świadczeń;
- ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego, przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględnia się, członka rodziny, który, zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się, o te świadczenia, nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- prawo do świadczenia przysługuje począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel Ukrainy został wpisany do rejestru PESEL;
- prawo do świadczeń przysługujących na dziecko przysługuje począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym obywatel Ukrainy oraz dziecko zostało wpisane do rejestru PESEL;
- prawo do otrzymania świadczeń na dziecko przysługuje również opiekunowi tymczasowemu dziecka.

We wniosku o przyznanie świadczeń należy podać:

- numer PESEL;
- rodzaj, serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę do przekroczenia granicy (jeżeli występują);
- numer PESEL dziecka oraz rodzaj, serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę do przekroczenia granicy (jeżeli występują).

Żłobki i kluby dziecięce

Art. 28 specustawy dla Ukrainy

Wójt, burmistrz, prezydent miasta, a także podmioty inne niż gmina będą uprawnione do utworzenia żłobka lub klubu dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 będącymi obywatelami Ukrainy.

Żłobek lub klub dziecięcy może zostać również utworzony przez podmiot inny niż gmina, jeżeli uzyska zgodę odpowiednio wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Świadczenia pomocy społecznej

Art. 29 i 30 specustawy dla Ukrainy

Obywatele Ukrainy, którego pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy oraz którzy zostali wpisani do systemu PESEL mogą ubiegać się o przyznanie pieniężnych i niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej (np. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłki celowe, schronienie, posiłek, mieszkanie chronione).

Warunkiem otrzymania świadczenia pomocy społecznej jest złożenie oświadczenia o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Wniosek o przyznanie świadczenia należy złożyć w gminie właściwej ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy.

Opisane powyżej świadczenia przysługują również obywatelowi Ukrainy, przebywającemu legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego członek rodziny powrócił na terytorium Ukrainy. W takim przypadku, osoby, która powróciła do Ukrainy nie wlicza się do składu rodziny.

Jednorazowe świadczenie pieniężne

Art. 31 specustawy dla Ukrainy

Obywatelom Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został uznany za legalny, na podstawie art. 2 ust.1 oraz który został wpisany do rejestru PESEL przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę.

Świadczenie może być przeznaczone na utrzymanie w szczególności na:

- pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej;
- pokrycie opłaty mieszkaniowej.

Wniosek należy złożyć do wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy.

Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia może złożyć:

- osoba uprawniona;
- przedstawiciel ustawowy osoby uprawnionej;
- opiekun tymczasowy;
- osoba sprawująca faktyczną opiekę nad dzieckiem.

Treść wniosku:

- imię (imiona) i nazwisko;
- datę urodzenia;
- obywatelstwo;
- płeć;

- rodzaj dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy;
- serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy;
- informację o dacie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- adres pobytu;
- dane kontaktowe, w tym numer telefonu lub adres poczty elektronicznej – o ile osoba składająca wniosek je posiada;
- numer PESEL.

Przyznanie przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wymaga wydania decyzji. Odmowa przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego wymaga wydania decyzji.

Bezpłatna pomoc psychologiczna

Art. 32 specustawy dla Ukrainy

Wójt, burmistrz, prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy, mogą zapewnić obywatelom Ukrainy, którego pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, bezpłatną pomoc psychologiczną.

Opieka medyczna

Art. 37 specustawy dla Ukrainy

Obywatelom Ukrainy, których pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, przysługuje prawo do otrzymania świadczeń opieki zdrowotnej na takich samych zasadach i w takim samym zakresie jak obywatelom Polski objętych obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Obywatelom Ukrainy nie przysługuje prawo do:

- leczenia uzdrowiskowego;
- rehabilitacji uzdrowiskowej;
- otrzymania produktów leczniczych wydawanych w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia.

Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym

Art.53 specustawy dla Ukrainy

Obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, mogą być przyznane następujące świadczenia:

- stypendium szkolne;
- zasiłek szkolny.

Treść wniosku:

- imię i nazwisko obywatela Ukrainy i jego rodziców;
- miejsce pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- oświadczenie o sytuacji rodzinnej i dochodowej.

Przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględnia się członka rodziny, który zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia, nie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wniosek składa się do wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby ubiegającej się o wypłatę świadczenia.

Dzieci i uczniowie będący obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, nie mogą korzystać z edukacji domowej.

Małoletni obywatele Ukrainy

Opiekun tymczasowy

art.25 specustawy dla Ukrainy

Małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje **opiekun tymczasowy**.

We wszystkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego, opiekun tymczasowy zobowiązany jest uzyskać zgodę sądu.

Procedura ustanowienia opiekuna tymczasowego:

- opiekun tymczasowy ustanawiany jest przez sąd opiekuńczy właściwy ze względu na pobyt małoletniego;
- opiekun tymczasowy powinien być ustanowiony przede wszystkim spośród krewnych, powinowatych lub innych osób dających rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna. W przypadku braku takich podmiotów, kandydata na opiekuna tymczasowego wskazuje na wniosek sądu ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych, albo inna jednostka organizacyjna wskazana przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego;
- dla kilku małoletnich można ustanowić jednego opiekuna tymczasowego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między ich interesami. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości należy ustanowić tę samą osobę;
- postępowanie o ustanowienie opiekuna tymczasowego wszczynane jest na wniosek lub z urzędu;
- we wniosku o ustanowienie opiekuna tymczasowego należy wskazać:
  - sąd, do którego jest skierowany,

- imię, i nazwisko lub nazwę, wnioskodawcy, jego adres zamieszkania lub pobytu albo siedziby, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
  - imię, i nazwisko małoletniego, jego adres zamieszkania lub pobytu,
  - Imiona i nazwiska rodziców oraz nazwisko rodowe matki małoletniego bądź;
  - informację, że nie są one znane;
  - płeć małoletniego;
  - datę, i miejsce urodzenia małoletniego;
  - rodzaj oraz serię i numer dokumentu, stanowiącego podstawę, przekroczenia granicy przez małoletniego, jeżeli występuje;
  - imię, i nazwisko kandydata na opiekuna tymczasowego, jego datę, urodzenia, adres zamieszkania lub pobytu oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo informację o braku kandydata;
  - imię, i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu osoby sprawującej faktyczną pieczę nad małoletnim, jeżeli małoletni nie znajduje się pod pieczę kandydata na opiekuna tymczasowego;
  - osnovę, wniosku,
  - stopień pokrewieństwa albo powinowactwa kandydata na opiekuna tymczasowego z małoletnim bądź informację o braku pokrewieństwa albo powinowactwa, a w przypadku osoby sprawującej faktyczną pieczę nad małoletnim – datę, od której pieczę jest sprawowana,
- w toku postępowania Sąd przesłuchuje kandydata na opiekuna tymczasowego i osobę, sprawującą faktyczną pieczę nad małoletnim oraz wysłuchuje małoletniego, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala, uwzględniając w miarę, możliwości jego rozsądne złyczenie,
  - W szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli kandydat na opiekuna tymczasowego sprawuje faktyczną pieczę nad małoletnim, a okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości co do prawidłowego wykonywania tej pieczy i dobro małoletniego się, temu nie sprzeciwia, sad może ograniczyć postępowanie dowodowe wyłącznie do dowodów z dokumentów i rozpoznać sprawę, na posiedzeniu niejawnym,
  - rozpoznanie wniosku o ustanowienie opiekuna tymczasowego następuje bezzwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia wpływu do sądu wniosku lub powzięcia informacji o konieczności ustanowienia opiekuna tymczasowego,
  - postanowienie o ustanowieniu opiekuna tymczasowego jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było, z chwilą jego wydania,
  - odpis postanowienia sad doręcza uczestnikom postępowania, właściwej jednostce pomocy społecznej oraz Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.
  - postępowanie o ustanowienie opiekuna tymczasowego jest wolne od opłat.

Podmioty uprawnione do złożenia wniosku do sądu o ustanowienie opiekuna tymczasowego:

1. Straż Graniczna;

2. wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa;
3. prokurator;
4. Policja;
5. kierownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
6. przedstawiciele organizacji międzynarodowych lub pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom;
7. osoba sprawująca faktyczną pieczę nad małoletnim;
8. osoba, która objęła faktyczną pieczę nad małoletnim po wjeździe przez małoletniego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i sprawuje ją w dniu złożenia wniosku;
9. inne osoby lub podmioty, w ramach swoich zadań.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka

Art. 27 specustawy dla Ukrainy

Obywatel Ukrainy przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy dla Ukrainy, który nie spełnia warunków dotyczących rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinne domy dziecka w zakresie niezbędnych szkoleń, może pełnić funkcję rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka wobec dziecka będącego obywatelem Ukrainy. Do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wojewoda, starosta lub marszałek województwa mogą wyrazić zgodę na niewliczanie umieszczonych w pieczy zastępczej dzieci będących obywatelami Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, do limitów przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (np. ilości dzieci w rodzinie zastępczej, ilości dzieci pod opieką wychowawcy itp.).

Do dzieci będących obywatelami Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, nie stosuje się przepisów dot. umieszczenia dzieci poniżej 10- roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego.

Wojewoda jest uprawniony do wyrażenia zezwolenia na prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, pomimo niespełnienia przez nią warunków przewidzianych w art. 106 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zezwolenie może być wydane w szczególnie uzasadnionych przypadkach, a w placówce mogą być umieszczane wyłącznie dzieci będące obywatelami Ukrainy, przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1.,

Za zgodą wojewody oraz odpowiednio starosty lub marszałka województwa:

- obywatele Ukrainy, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art.2 ust.1, mogą być zatrudniani jako wychowawcy, opiekunowie dziecięcy w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, osoby pracujące z dziećmi w placówce wsparcia dziennego pomimo niespełnienia wymagań przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pracownikach samorządowych,
- obywatele Ukrainy, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, mogą być zatrudniani jako psycholodzy lub pedagodzy w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, pomimo niespełnienia wymogu, o którym ustawy o pracownikach samorządowych.

Za zgodą odpowiednio wójta lub starosty obywatele Ukrainy, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, mogą być zatrudniani jako psycholodzy lub pedagodzy w placówce wsparcia dziennego, pomimo niespełnienia wymogu, o którym mowa w ustawie o pracownikach samorządowych,

Za zgodą starosty obywatele Ukrainy, przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, mogą być zatrudniani jako pedagodzy u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pomimo niespełnienia wymogu, o którym mowa w ustawie o pracownikach samorządowych.

